

บทที่ ๓

การปลูกยาสูบและปัญหาที่เกิดขึ้นกับผลผลิตของชาวไร่ในภาคเหนือ

ต้นกล้ายาสูบที่แข็งแรง นำไปปลูกในไร่ไม่ต้องปลูกซ่อม จะเจริญเติบโต
สม่ำเสมอ ใบยาจะแก่หรือสุกพร้อมกันตามลำดับของชั้นใบยาบนต้น การเก็บใบยาอาจ
ทำได้สะดวก เมื่อนำไปม้งจะม้งง่าย คัดง่ายและรวดเร็ว ทั้งได้ใบยาที่มีคุณภาพดี ราคา
สูง นอกจากนี้ใบที่สะอาดปราศจากริ้วรอยของโรคแมลง ย่อมดึงดูดชาวไร่ผู้ปลูกใหม่ที่กำลังใ
รักที่จะเพาะปลูกยาสูบบ้างขึ้น ปริมาณของต้นกล้ายาสูบมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของ
ชาวไร่ และต้นกล้าที่นิยมคือ ใบเล็ก ต้นสูงชลุคั้น ทำให้ชาวไร่ขาดความกระตือรือร้น
ในการปลูกลงไปมาก เพื่อให้การปลูกยาสูบดำเนินไปด้วยดี ได้ผลผลิตเป็นที่พอใจของชาวไร่
ได้ใบยาที่สวยงามขายได้ราคาก็เป็นที่พอใจของผู้นิยม ซึ่งจะเป็นผลต่อต้นทุนการผลิตด้วย (๑)
จึงเป็นการสมควรที่จะศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเพาะปลูกยาสูบของชาวไร่ในภาคเหนือ
พอสังเขป เพื่อเป็นแนวทางศึกษาในบทต้นทุนการผลิตต่อไป

๓.๑ การเพาะกล้ายาสูบ

สิ่งที่ทำให้การปลูกยาสูบแตกต่างไปจากการปลูกพืชอื่น ๆ ส่วนมากประการแรก
คือ ผู้ปลูกจะต้องเพาะกล้ายาสูบเสียก่อน จึงจะย้ายไปปลูกในไร่ เพราะหากว่าหว่านโดยตรง
บนพื้นที่ ๆ เตรียมไว้แล้ว ต้นอ่อนยาสูบไม่อาจเจริญเติบโตแข่งกับธรรมชาติได้ ดังนั้นไม่ว่า
การปลูกยาสูบประเภทใด ผู้ปลูกจะต้องเริ่มด้วยการเพาะกล้าก่อน และต้องระลึกไว้เสมอว่า
ความสำเร็จในการปลูกยาสูบนั้นเกือบครึ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับ การเตรียมแปลงเพาะ เมื่อได้ต้นกล้า

(๑) ประพันธ์ สิทธิสังข์ โทศล บวรโกศล การเพาะกล้ายาสูบ เอกสารวิชาการ
ฉบับที่ ๗ กันยายน ๒๕๑๐ สถานีทดลองสวนไร่ แม่ใจ เชียงใหม่ ภาควิทยาศาสตร์
โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง

ที่แข็งแรงและมีปริมาณพอเพียง เมื่อถึงเวลาย้ายกล้าปลูก (TRANSPLANTING) ผู้ปลูกจะต้องเอาใจใส่ดูแลให้ดีที่สุด ดังนั้นการผลิตกล้ายาสูบจึงเป็นปัญหาที่ผู้เพาะต้องระมัดระวังและเอาใจใส่เป็นพิเศษ ทั้งต้องเสียเงินลงทุนเพื่อผลิตต้นกล้าที่แข็งแรงโดยปราศจากโรคและแมลง มีหนึ่งเป็นจำนวนมาก ประกอบด้วยความชำนาญที่มีอยู่ แรงงาน เครื่องมือ เครื่องทุ่นแรงอื่น ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้เพาะต้องเป็นผู้จัดหาให้อย่างเพียงพอแก่ชาวไร่ในเขตอนุญาตทำการปลูกยาสูบของตน ซึ่งมีรัศมีโดยรอบ ๔ กิโลเมตร

ปริมาณกล้ายาสูบที่จะผลิตนั้น ขึ้นอยู่กับปริมาณโควตาใบยาแห้งที่ได้รับอนุญาตจากโรงงานยาสูบเป็นหลัก ทั้งจำนวนไร่ที่จะปลูกและความสามารถของผู้ปลูก การให้ใบของต้นยาสูบซึ่งจะขึ้นอยู่กับชนิดของพันธุ์ยาสูบที่ใช่ปลูก ความสมบูรณ์ของต้นกล้า ดิน ปุ๋ย และการให้น้ำ

ในการทำแปลงเพาะกล้าโดยทั่ว ๆ ไป ผู้เพาะจะเลือกที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีกำบังลมและใกล้แหล่งน้ำ มีอินทรีย์วัตถุ เป็นที่โล่งแจ้ง น้ำไม่ท่วม เป็นที่ไม่เคยใช้ปลูกยาสูบมาก่อน สามารถระบายน้ำได้ดี ควรเป็นพื้นที่ ๆ ได้รับแสงแดดตลอดวันและทั่วถึง ควรเป็นพื้นที่ ๆ อยู่ห่างไกลจากโกดังเก็บและเคาน์มยาสูบ เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรคและแมลง เมื่อเลือกพื้นที่ ๆ เหมาะสมได้แล้วก็ขุดดินหรือไถแล้วเอาวัชพืชออกให้หมด พรวนและปรับให้โคโรระดับสม่ำเสมอทั่วทั้งแปลงก่อนแล้วหว่านเมล็ด ขนาดของแปลงเพาะที่นิยมกัน คือ กว้าง ๑ - ๒ เมตรและยาว ๑๐ เมตร ระยะห่างระหว่างแปลง ๕๐ - ๗๕ ซม. ขอบแปลงอาจจะก่อด้วยอิฐสูง ๖ - ๑๐ นิ้ว หากจะใช้แปลงเพาะนั้นถาวรเป็นเวลานาน หรือจะใช้ขอนไม้ทำเป็นขอบก็ได้

การหว่านเมล็ดหลังจากเตรียมดินเรียบร้อยแล้วนั้น ปลูกจะต้องเป็นพันธุ์ที่โรงงานยาสูบกำหนดให้ เช่น GOLD CURE, VIRGINIA GOLD, VARMORR 48 หรือ LEXIE BRIGHT เนื่องจากยาสูบมีเมล็ดขนาดเล็กมาก ดังนั้นก่อนหว่านต้องคลุกกับขี้เถ้าหรือทรายละเอียด โดยใช้เมล็ด ๑ ขอนชา ผสมกับขี้เถ้าหรือทรายละเอียด ๖ - ๑๐ ส่วนคลุกให้เข้ากัน นำไปหว่าน อาจจะใช้เครื่องหว่านหรือมือโปรยก็ได้ เมื่อหว่านเสร็จต้องระมัดระวังการรดน้ำ อย่าให้น้ำ

มากเกินไป ระยะ ๑ - ๑ วันการรดน้ำให้เป็นผอมละเอียด ถ้าน้ำแรงเกินไปเมล็ดจะไหลตามน้ำไป จะทำให้กล้ายาวออกเป็นกระจุก ควรให้น้ำวันละ ๓ ครั้ง เมื่อเมล็ดงอกทั่วถึงก็ลดการให้น้ำเป็นวันละ ๒ ครั้งเช้าและเย็น กล้ายาสูบเมื่อเล็ก ๆ ไม่ชอบร้อนต้องคลุมด้วยผ้าเพื่อกันความร้อน แต่ต้องเปิดให้ถูกแดดบ้าง เมื่อกล้ามี่อายุ ๓ สัปดาห์ ในระยะแรก ๆ เปิดตอนเช้าประมาณ ๑ ชั่วโมง และเพิ่มขึ้นเป็น ๓ - ๔ ชั่วโมง เมื่อกล้ายาสูบอายุ ๓๐ วัน ในระยะที่กล้ามี่อายุ ๑๐ วัน เพื่อป้องกันโรคเกี่ยวกับโรคโคนเน่า และเชื้อรา ต้องตรวจปฏิบัติรักษาต้นกล้าอย่างระมัดระวัง ควรป้องกันเชื้อราและแมลงโดยใช้ยาบอร์โดมิกเจอร์ดี เมื่ออายุ ๑๐ - ๑๒ วัน ในอัตราแปลงละ ๒ - ๓ ลิตร โดยพ่นให้เป็นผอมละเอียด ถ้าฝนตกชุกให้พ่นทุก ๆ ๒ - ๓ วัน เมื่อกล้าอายุ ๓๐ - ๔๕ วัน และสูงประมาณ ๑๒ - ๑๔ ซม. มีใบประมาณ ๔ - ๕ ใบ ก็ถอนเอาไปปลูกได้ในครั้งแรก การถอนกล้าควรจะทำตอนเช้ามีแดดและให้แล้วเสร็จก่อน ๔.๓๐ น. ถ้าสายเกินกว่าระยะเวลาดังกล่าวนี้ แดดจัดจะทำให้กล้าเหี่ยว ก่อนถอนให้รดน้ำให้ดินชื้นและให้เลือกลงต้นกล้าที่ใหญ่งามและไม่เป็นโรคไปก่อน เมื่อถอนต้นกล้าแล้วจะต้องเก็บไว้ในร่ม เวลาที่เหมาะสมสำหรับนำต้นกล้าลงปลูกควรเป็นเวลาบ่ายเมื่อแดดอ่อนแล้ว

โดยทั่วไปแล้วการเพาะปลูกเริ่มด้วยการที่ชาวไร่ช่วยกันถอนต้นกล้าเป็นกอง ๆ กองละ ๑๐ ต้น กองไว้ตามร่องกว้าง ๑๕ ซม. แล้วให้คนรวบรวมเก็บต้นกลากองละ ๑๐ ต้น เหล่านั้นรวมเข้า ๑๐ กองเป็นต้นกลารวม ๑๐๐ ต้น แล้วนำออกมากองไว้ตามทางเดินและใช้ไม้ปักหมายไว้เป็นสำคัญ โดยปกติแล้วต้นกล้า ๒,๕๐๐ ต้นจะพอเหมาะสำหรับปลูกในพื้นที่ ๑ ไร่

การขนย้ายต้นกล้ามีส่วนทำให้คุณภาพของต้นกล้าเสลดงได้ ต้นกล้าที่มีคุณภาพดี ยากที่จะห่อหรือมัดเป็นกำ ๆ นำไปปลูกได้ การขนย้ายจึงควรมีภาชนะที่มิดชิดป้องกันดินที่ รากกล้าจับยึด มีให้แตกร่วง หรือรากต้นกล้าถูกแดดเผาเหี่ยวแห้งก่อนปลูก ภาชนะที่ใช้บรรจุ ต้นกล้านั้นอาจใช้ตระกร้าปากกว้างใหญ่พอบรรจุต้นกล้าจำนวน ๒,๕๐๐ ต้นได้โดยไม่ต้องวาง ต้นกล้าซ้อนกัน ภาชนะที่ใช้บรรจุต้นกล้าอาจทำเป็นถาดไม้ที่มีน้ำหนักเบา ใช้วางเรียงซ้อนกัน ได้หลายชั้น โดยต้นกล้าที่บรรจุไม่บอบช้ำ สะควกที่จะขนย้ายต้นกล้าได้จำนวนมาก ๆ ถาดไม้ ขนาดกว้าง ๕๐ ซม. ยาว ๕๕ ซม. มีขอบสูง ๑๕ - ๒๐ ซม. จะบรรจุกล้าได้ ๔๐๐ ถึง ๕๐๐ ต้น

เมื่อตอนกล้าเสร็จแล้วต้องทำความสะอาดในแปลงเพาะ โดยเก็บต้นกล้าอ่อนที่
 ไร่องุ่นประสงค์ ซึ่งถูกถอนทิ้งขึ้นมาและตกหล่นอยู่ในแปลงเพาะออกให้หมด ถ้าทิ้งไว้จะเน่า
 เกิดเป็นโรคทำให้ต้นกล้าในแปลงเสียหายหมด ต้นกล้าที่เป็นโรคนำไปปลูก ให้ถอนออก
 นำไปเผาหรือฝังเสีย เมื่อทำความสะอาดแปลงเพาะแล้วให้รดน้ำ ถังสาย ๆ น้ำบนใบกล้า
 แห้งแล้ว ให้ทำการฉีดน้ำยาบอร์โดซ์แล้วฉีดผักคลุมไว้ตลอดวัน ถ้าทำการถอนต้นกล้าทุก ๆ ๑
 ไร่ ออกโดยไม่เหลือต้นกล้าใหญ่ ซึ่งสมควรนำไปปลูกได้ ในแปลงเพาะแปลงหนึ่งจะให้ต้นกล้าที่
 ประมาณ ๕,๐๐๐ ต้น การถอนต้นกล้ามักกระทำเพียง ๒ ครั้งเท่านั้น

ควรทำสถิติแปลงเพาะ เพื่อจะได้อรรถาธิบายต้นกล้าที่ถอนได้จากแปลงส่วนนั้น ๆ ถอนได้
 กี่ครั้ง ใดต้นกล้าไปปลูกหมอมเท่าใด ถ้าขาดเหลืออย่างไรจะไค้แก้ไข หวานเพิ่มหรือถ้าเหลือ
 ไร่จะจ่ายให้ผู้อื่นไปก็ได้ โดยผู้บางคนคิดค่าต้นกล้าจากผู้อื่นในราคาต้นละ ๐.๐๖ สตางค์
 ผู้บางคนก็ไม่คิดเลย หลังจากการถอนครั้งแรก ๕ วัน ต้นกล้ารุ่นที่ ๒ ซึ่งอยู่ในแปลงเพาะ
 นั้นจะโตพร้อมที่จะถอนไปปลูกไค้อีก และรุ่นต่อ ๆ ไปก็มีกำหนดวันเท่า ๆ กัน เมื่อถึงกำหนด
 ถอนถอนไค้ให้ถอนออกไปทันทีไม่ควรจะปล่อยทิ้งไว้

๓.๒ การเตรียมดินปลูกและการใส่ปุ๋ย

วิธีปฏิบัติอยู่ในขณะนี้ ใช้เครื่องทุ่นแรงไถหรือซุกควยจอบ เป็นการปรับสภาพดิน
 ให้ร่วนซุยเหมาะกับการปลูก หากเตรียมดินไม่ถี่แล้ว การปฏิบัติขั้นต่อไปในไร่องุ่นจะไม่ทำให้
 ต้นยาสูบที่ปลูกในวันนั้นเติบโตเต็มที่ ควรไถดินพลิกดินลึกประมาณ ๙ นิ้ว ตากแดดไว้เพื่อทำ
 ลายวัชพืชเชื้อโรคและแมลงบางชนิดที่อยู่ในดิน หากพื้นที่นั้นปลูกพืชคลุมอยู่จะต้องไถกลับ
 แยกเนิน ๆ เพื่อให้พืชสลายตัวและดินร่วนก่อนย้ายกล้าปลูก เมื่อใกล้เวลาปลูกจึงไถซุกควย
 และรวนอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ดินร่วนซุย

การปลูกยาสูบจะได้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพก็ขึ้น กับการปลูกยาสูบประเภทไร่องุ่นจะ
 ต้องใส่ปุ๋ยเพื่อให้ระดับอาหารธาตุต่าง ๆ ในดินที่ปลูก พอเหมาะแก่ความต้องการของยาสูบ
 ประเภทนี้ เพราะดินที่ใช้ปลูกยาสูบประเภทนี้มีความสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ส่วนประกอบของ
 อาหารธาตุที่จำเป็นมีดังนี้

- (๒) " NITROGEN (N) 3% PHOSPHORUS (P_2O_5) 9%
 POTASSIUM (K_2O) 10% CHLORINE (Cl) 2%
 CALCIUM (CaO) 6% MAGANESTUM(MGO) 2%
 SULFUR (So_3) 8%

ปกติปุ๋ยที่มีเปอร์เซนต์อาหารธาตุต่าง ๆ ดังกล่าวในอัตรา ๑๒๐ ถึง ๑๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ แต่โรงงานยาสูบแนะนำให้ปุ๋ย ๖ - ๒๐ - ๑๖ (๓) ในอัตรา ๑๐๐ กก. ต่อไร่ จะหวานใส่ก่อนปลูกหรือจะแบ่งใส่ก็ได้ ส่วนมากนิยมโรยเป็นแถวสองข้างคันยาสูบ ห่างจากคันยาสูบ ๕ นิ้ว แล้วกลบลึก ๒ - ๓ นิ้ว หากแบ่งใส่ไม่ควรใส่ปุ๋ยที่เหลือหลังจาก ๒๑ วัน นับแต่วันปลูก

๓.๓ การเพาะปลูกยาสูบ

การเพาะปลูกยาสูบทำในปลายฤดูฝนต่อฤดูหนาวระยะหนึ่ง เรียกว่า ยาบี่ และ ปลายฤดูหนาวต่อฤดูร้อนอีกระยะหนึ่ง เรียกว่า ยานา ยาบี่มีอายุ ๖๐ วันใบยาต้นจะสุก เก็บ และบ่มได้ ๒ - ๓ ใบ หลังจากนั้นจะเก็บทุก ๕ - ๗ วัน และต่อไป ๑๐ - ๒๐ วัน ยานา ทำการปลูกหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว เริ่มปลายเดือน พฤศจิกายน จนถึง มกราคม ใบยา จะเก็บได้เมื่อมีอายุ ๗๐ - ๗๕ วัน ชาวไร่ยาสูบโดยทั่วไปส่วนมากมีที่ดินและแรงงาน

(๒) สุรเทพ ปรวิภูมตะ หนังสือเกี่ยวกับพืชไร่ต่าง ๆ (ว่าด้วยเรื่องยาสูบ) ฝ่ายพืชไร่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพมหานคร

(๓) NPK 6-20-16 หมายความว่าถึงส่วนผสมของปุ๋ยที่มีเปอร์เซนต์อาหารธาตุต่าง ๆ ดังนี้
 NITROGEN - PHOSPHORUS - POTASSIUM (NPK)

เท่านั้น ชาวไร่ยาสูบจำเป็นต้องพึ่งผู้มีใบยาสูบให้ความช่วยเหลือทั้งทางด้านการเงินและ
 คำปรึกษากการเพาะปลูก ตั้งแต่การเตรียมดิน ผู้มีจะนำแทรกเตอร์ออกไปไถให้ การเพาะ
 กลยาสูบผู้มีเป็นผู้หาพันธุ์และเพาะกล้าให้ในแปลงขนาด ๑ / ๑๑ เมตร ดังกล่าว การให้น้ำ
 การไถปุ๋ย การใช้ยาฆ่าแมลง ศัตรูพืช และการเก็บใบยา ผู้มีจะมีผู้ตรวจไร่ยาสูบไปคอยให้
 คำแนะนำอยู่ตลอดเวลา แต่ชาวไร่ยาสูบที่ชำนาญแล้วก็อาจจะไม่ต้องไปคอยแนะนำ การเพาะ
 ปลูกทำเป็นแหล่งและเป็นหย่อม ขึ้นอยู่กับดินและน้ำในแหล่งนั้นจะสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด

ชาวไร่ที่ได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากผู้มีต่อ ๑ ไร่มีดังนี้

เมื่อเริ่มลงมือปลูกได้รับเงิน	๒๐๐.๐๐	บาท
ค่าปุ๋ยและยาฆ่าศัตรูพืช	๓๐๐.๐๐	บาท
รวม	๕๐๐.๐๐	บาท

ผู้มีใบยาที่มีโควตากับโรงงานยาสูบได้รับเงินช่วยเหลือเป็นเงินกู้ดอกเบ็ยร้อยละ ๒.๕ จาก
 โรงงานยาสูบต่อกิโลกรัม ดังนี้

เริ่มลงมือปลูกจ่ายค่าดำเนินการ	๒.๐๐	บาท
จ่ายค่าปุ๋ย	๑.๐๐	บาท
จ่ายให้ห่อใบยาสด	๔.๕๐	บาท
จ่ายเมื่อส่งใบยาแห้งให้	๓.๐๐	บาท
รวมกิโลกรัมละ	๑๐.๕๐	บาท (๘)

การเตรียมดินที่ปลูกยาสูบนั้น ชาวไร่จะต้องไถและพรวนดินให้ร่วนซุยมากที่สุด เพื่อจะให้ต้นยาสูบหยั่งรากได้ลึกเพื่อหาอาหารได้มาก และเป็นการง่ายต่อการปลูก เมื่อไถพรวนเสร็จชาวไร่จะต้องแบ่งที่ดินที่จะปลูกเป็นแถว ๆ ซึ่งมีระยะห่างแถวละ ๑.๐๐ ถึง ๑.๒๐ เมตร ทำการยกร่องแถวที่จะปลูกเล็กน้อย เพื่อให้ระบายน้ำ ระยะระหว่างหลุมปลูก ๙๕ - ๙๐ เซ็นติเมตร ในการปลูกยาสูบ ชาวไร่จะช่วยกันโดยใช้คน ๓ คนทำหน้าที่ขุดหลุม ๑ คน ปลูก ๑ คน และขนกล้ายาสูบ ๑ คน เมื่อปลูกยาสูบเรียบร้อยแล้วชาวไร่จะใช้ใบคองคิงทำเป็นกรวยไว้กันแดดให้ต้นกล้ายาสูบในเวลากลางวัน การปฏิบัติหลังจากปลูก ชาวไร่จะรดน้ำต้นยาสูบละ ๒ เวลา เช้าและเย็น เมื่อต้นยาสูบมีต้นไถ้ก็ทำการพรวนดินเพื่อกำจัดวัชพืช และทำให้ดินมีการระบายอากาศ ทั้งเป็นการตรวจดูความเจริญเติบโต คุณแลโรคและแมลงที่เกิดขึ้น เมื่อยาเหยือกก็เก็บทิ้งไป ถ้ามีแมลงก็ใช้ยาพ่นป้องกัน ยาฆ่าแมลงที่ใช้เป็นพวกสารหนูตะกั่ว ๑ ปอนด์ต่อไร่ พ่นตอนเช้าหรือหลังฝนตกเพื่อให้ยาติดกับใบยาสูบ

๓.๘ การเก็บใบยาสด

การปลูกยาสูบไม่เหมือนกับการปลูกพืชอื่น มีใช้ว่าเมื่อผู้ปลูก ปลูกแล้วจะเก็บหรือจะขายก็ได้ตามความเห็นของผู้ปลูก การเก็บใบยาสดนั้นจะต้องได้รับคำสั่งจากสถานีหม่ใบยาก่อน สถานีหม่ใบยาจะเป็นผู้กำหนดวันรับซื้อยาสดเป็นคราว ๆ ไป เมื่อพนักงานตรวจไร่ของสถานีหม่ใบยาเห็นว่าใบยานั้นแก่พอที่จะเสนอให้ผู้จัดการสถานีหม่ใบยากำหนดวันรับซื้อใบยาสด

ใบยาสดที่หม่ใดคือ ใบยาสดที่แก่เต็มที่ ไม่อ่อนเกินไปหรือสุกเกินไป ตามปกติตอนยอดแล้วประมาณ ๑๐ - ๑๕ วันก็เก็บใบยาล้างสองสามไม้ได้ ลักษณะใบยาสดที่เหมาะสมแก่การเก็บ คือ

- (๑) ใบยาเปลี่ยนจากสีเขียว เป็นสีเขียวย่อนหรือสีดอกกระดังงา
- (๒) ใบลู่ถ่วงหนัก มีเนื้อดี น้ำหนักมาก เวลาถูกเข้าเปราะหักง่าย เวลาหักไม่มีเปลือกหลุดติดออกมาด้วย ถ้าพับใบจะแตกตรงรอยพับ
- (๓) ใบยามีลักษณะสาก ย่นนิค่น้อย ผิวใบขรุขระ

ใบยาสดที่จะเก็บไค้จะต้องเป็นใบที่แก่จริง ๆ ถ้าฝนตกใหม่ ๆ จะทำให้สีใบยาเปลี่ยนไป หรือยังไม่สุกไว้ ใบเขียวจัด ควรจะรอไว้สัก ๒ - ๓ วันจึงค่อยลงมือเก็บ ควรเก็บใบยาสดในเวลาเช้า เมื่อน้ำค้างแห้งแล้วหรือตอนบ่าย วิธีหักควรหักไปข้าง ๆ ไม่หักลงจะทำให้เปลือกของต้นฉีกคึกใบมากด้วย หลังจากที่เก็บใบแล้วต้องรีบใส่กระจาดนำไปเก็บไว้ในที่ร่ม อย่าทิ้งไว้กลางแดด

กรณีที่ชาวไร่จะเก็บใบยาไปขาย ควรจะถือเอาต้นยาอายุครบ ๙๖ วันจึงจะเริ่มเก็บใบยาไปขายได้ และใบยาจะต้องยาวไม่น้อยกว่า ๑๖ นิ้ว ใบยาที่สั้นควรทิ้งเสีย การเก็บใบยาจากต้น ไม่ว่าจะตัดต้น ยากกลางหรือยายอด เก็บครั้งหนึ่งอย่าให้เกิน ๒ ใบต่อต้น และต้องเลือกเก็บใบยาที่แก่และห้ามพอดี้ การเก็บยาหมุ่ม เขียวหรือยาเหลืองจักเก็บไป เมื่อนำไปขายทางสถานีมีใบยาจะไม่รับซื้อ โดยเฉพาะยาหมุ่มและยาเขียว ตลาดใบยาทั่วไปไม่ต้องการ

ใบยาไม่ว่าสดหรือใบยาแห้งจะมีราคาต่อเมื่อมีสี่สี ไม่ช้า ไม่ฉีกขาด คือสะอาดไม่มีตำหนิ ฉะนั้นการเก็บใบยาจากต้นก็ดี เอาใบยาใส่กระจาดก็ดี การเสียบยากก็ดี การเอายาใส่เกวียนใส่ตะกร้าก็ ต้องค่อย ๆ ทำโดยระมัดระวัง อย่าให้ใบฉีกขาด อย่าให้ใบช้า เสียบยาแล้วอย่าวางซ้อนทับกัน ใบยาจะร้อน ต้องเก็บเอาหัวเสียบตั้งกับพื้นเอนปลายใบขึ้นเรียงกันเป็นตับไว้ เอายาใส่เกวียนต้องหันหัวคานไม้เสียบออกข้างนอกทั้งสี่คาน อย่าให้ปลายใบเบียดกับอุ้งเกวียน ขนยาใส่เกวียนก็ดี ใส่กระจาดก็ดี อย่างคดหลังกองยา ใบยาหักกลางทำให้ช้าและมีตำหนิ ผู้หม่มักจะพูดให้ชาวไร่ฟังเสมอว่า "ชาวไร่ควรระวังและสงสารใบยาบ้าง เพราะใบยาทั้งรักและสงสารชาวไร่อยู่เสมอ" (๕)

ข้อปลุกย่อยที่จะนำมากล่าวต่อไปนี้เป็นข้อแนะนำเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่รวบรวมได้จากผู้มีความชำนาญทางด้านยาสูบโดยตรง ซึ่งชาวไร่ไม่ควรจะมองข้ามไปเสีย

(๕) นายทอง กิ่งกาทรรรม (โรงขมแม่คำมี) ผู้มีอาชีพไร่ยาสูบเวอรีย์เนี่ย แจก. ณ. สถานีมีใบยาสูบปงสนุก อ้าเภอสา จังหวัดน่าน

(๑) เวลาเก็บใบยาสูบ ควรจะหาทางให้ชาวไร่เก็บใบยาสูบตั้งแต่เช้าตรู่ จะได้อายุใบยาไม่ผิด ใบยาพันธุ์ VERGINIA BOLD พอสาย ๆ แดดกล้าจะดูเหลืองไปเป็นครั้งต้น ทำให้เก็บผิดได้ง่าย

(๒) การคักประเภทใบยาสูบที่บ้านหรือที่สวนยา ควรเร่งคักให้เสร็จแต่ตอนกลางวัน ควรจะเสียบไปคักไป เพราะตอนกลางคืนแม้จะใช้ตะเกียงเจ้าพายุจะแยกสีใบยาไม่ออก

(๓) ใบยาที่เสียบแล้วให้เก็บโดยชั้นทางใบยาชั้น ชาวไร่ชอบคักเอาปลายใบยาหลง เพราะคักง่าย แคปลายใบจะช้ำและทับกัน

(๔) ชาวไร่ยาสูบบางคนฉลาดกว่าจะนำใบยาไปขาย ใบยาจะเสียน้ำหนัก จึงพรมน้ำพวกใบที่สกปรกเป็นฝุ่นทราย ชี้ไปล้างน้ำ ซึ่งการทำเช่นนี้เมื่อผู้ซื้อรู้ว่าใบยาเปียกน้ำก็จะตัดราคา ถ้าไม่ต้องการให้เสียน้ำหนักก็ทำโดยชุกเป็นคูกวาง ๆ ปูกระสอบรดน้ำให้ชุ่ม แล้วชั้นทางใบยาไว้ ใบยาจะคูกน้ำเข้าทางก้านเอง วิธีนี้เป็นวิธีที่ชาวไร่ทางหนองคายบางสถานีปฏิบัติกันอยู่ การล้างน้ำเท่ากับล้างยางใบยาออก เมื่อมันแล้วใบยาไม่มีน้ำมัน

(๕) การเสียบใบยาสูบ มีการแก้ไขปรับปรุงกันมาก แต่ยังไม่พบวิธีใดที่ง่ายที่สุด เร็วที่สุด และม่ได้ที่สุดเท่าวิธีเก่าที่เคยปฏิบัติกันมาก คือ เสียบตรงเป็นคูก ๆ หันกระดูกใบเข้าชนกันให้ไม้เสียบอยู่ห่างปลายข้อใบยาเท่าระยะหัวแม่มือคัก และเว้นระยะระหว่างคูกเท่าหัวแม่มือวางนอน

(๖) ถ้าสถานีทำไร่วางคองและไม่มีแรงงานพอมมาเสียบร้อย จะใช้หมักควยควายแดงหรือควายพลกก็ได้ โดยมีคเป็นกำ ๆ ละ ๓ ใบ หันกระดูกใบชนกัน คีคกับไม้รวายอันเล็ก ๆ วิธีนี้ต้องเปลืองคามาก

ดังกล่าวแล้วว่า การที่ชาวไร่จะเก็บใบยาไปขายให้สถานีมีมใบยานั้น จะต้อง คัดใบยาสดตามขนาดและชนิดของใบยา เช่น ใบยาขนาดใหญ่หรือใบเล็ก ใบหนา ใบบาง ใบยาคั้น ใบยากกลาง และใบยาออก เมื่อแยกใบยาเป็นพวก ๆ ได้แล้วก็เอาไม้เสียบเป็น แฉง ๆ โดยใช้ไม้ไผ่ตามขนาดที่โรงบ่มกำหนดให้ คือ กว้าง ๑ ซม. ยาว ๑.๕ ฟุต เสียบโคนก้านใบเรียงกันเป็นคับ ๆ ในภาคเหนือชาวไร่มักจะเก็บใบยาตอนเย็น ๆ และเสียบ ตอนกลางคืน แล้วนำไปตากน้ำค้าง พอรุ่งเช้าจึงนำไปขายให้สถานีมีมใบยา โดยจะได้รับ ราคาตามคุณภาพของใบยาตามที่กรมสรรพสามิตหรือโรงงานยาสูบกำหนดไว้ เนื่องจากการ ผลิตและการค้ายาสูบในประเทศไทยเป็นแบบผูกขาด (MONOPOLY) รัฐบาลเป็นผู้ผูกขาดเอง จึงมีพระราชบัญญัติยาสูบเกี่ยวกับการจำหน่ายและการผลิตยาสูบ^(๖) ดังนี้

ม. ๕ การขายใบยา ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการเพาะปลูกยาสูบจะต้องนำใบ ยาสูบมาขายให้แก่พนักงาน หรือผู้รับเหมาซื้อแทนเจ้าพนักงาน หรือผู้มีใบยาในเขตปลูกใบยา นั้น ห้ามมิให้จำหน่ายให้แก่บุคคลอื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

ม. ๑๓ ราคาและเงื่อนไขแห่งการซื้อต้นยาสูบ ใบยาสด ใบยาที่บ่มแล้ว ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด และประกาศให้ทราบล่วงหน้าเป็นคราว ๆ

ม. ๑๔ ห้ามมิให้ผู้นำต้นยาสูบหรือใบยาออกนอกเขตปลูกยาตั้งแต่ ๑ กิโลกรัม ขึ้นไป เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน

จะเห็นว่าการปลูก การซื้อ และการขายใบยาสด จะต้องทำให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติยาสูบ จะทำการซื้อขายโดยเอกเทศไม่ได้ ในการที่สถานีมีมใบยาสูบรับซื้อจาก ชาวไร่นั้นจะต้องซื้อในราคาที่กรมสรรพสามิตกำหนดไว้ เช่น ราคาใบยาสดนั้น ทางกรมสรรพสามิต กำหนดราคาสูงสุด คือ ใบยาสด ๑ กิโลกรัมจะขายได้ไม่เกิน ๑.๘๐ บาท และจะขายราคา

(๖) พระราชบัญญัติยาสูบ พุทธศักราช ๒๔๘๒ พิมพ์โดย พระบริรักษ์นิติเกษมศร เนติบัญญัติ

ต่ำกว่า ๐.๓๐ บาทไม่ได้ ดังนั้นสถานที่จะรองรับข้อโยกย้ายโดยให้ราคาตามคุณภาพ ทางสถานีจะมีพนักงานที่ราคาโยกย้ายทำหน้าที่ราคาตามเงื่อนไข โดยทั่วไปต่อเอาสี่ ขนาด และเนื้อของโยกย้ายเป็นหลัก ยากกลางจะมีราคาต่ำกว่ายาต้นและขยายออก เพราะใบใหญ่และบางพอดี เฉลี่ยราคาโยกย้ายประมาณกิโลกรัม ๐.๕๕ บาท

๓.๕ ต้นทุนในการปลูกโยกย้ายของชาวไร่

ชาวไร่ที่อยู่ในเขตอนุญาตปลูกยาสูบของสถานีที่ปลูกโยกย้ายนั้น จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการปลูกโยกย้าย ซึ่งสามารถจะแยกประเภทของรายจ่ายได้แก่ การเตรียมดิน การปลูก การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว และค่าปุ๋ย ซึ่งชาวไร่จะต้องใช้แรงงานของตนเองและแรงงานภายในครัวเรือนทั้งหมดทั้งสิ้น ซึ่งเมื่อคิดราคาค่าจ้างตามอัตราภายในท้องถิ่นแล้ว ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการปลูกโยกย้าย ๑ ไร่มีดังนี้

(๑) ค่าเตรียมดินใช้แรงงาน ๔ คน ทำ ๒ วัน	๘๐.๐๐ บาท
(๒) ค่าปลูกต้นยาสูบใช้แรงงาน ๓ คน ทำ ๑ วัน	๑๕.๐๐ บาท
(๓) ค่าบำรุงรักษา	๒๕.๐๐ บาท
(๔) ค่าปุ๋ยผสม ๒๐ กิโลกรัม ๆ ละ ๓ บาท	๖๐.๐๐ บาท
(๕) ค่าเก็บเกี่ยวไร่ละ ๕ ครั้ง ๆ ละ ๕ บาท	<u>๒๕.๐๐</u> บาท
รวมค่าใช้จ่าย	<u>๑๖๕.๐๐</u> บาท

ผลได้ของโยกย้ายที่ชาวไร่ปลูกได้ในที่ ๑ ไร่ ชาวไร่ในเขตอนุญาตสามารถปลูกโยกย้ายได้ ๑.๒๑๕ กิโลกรัมโดยเฉลี่ย และราคาโยกย้ายที่ผู้ซื้อที่ราคาให้เฉลี่ยแล้ว กิโลกรัมละ ๐.๕๒ บาท มีมูลค่า ๕๘๖.๐๐ บาท ดังนั้นในการผลิตโยกย้าย ๑ ไร่ชาวไร่จะได้รายได้หักค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แล้วเป็นเงินถึง ๕๘๖.๐๐ - ๑๖๕.๐๐ เท่ากับ ๔๒๑.๐๐ บาท แต่จากการทดลองของฝ่ายวิทยาศาสตร์โรงงานยาสูบ ถ้าปลูกโยกย้ายให้ถูกต้อง มีการปฏิบัติรักษาอย่างดี โดยทำให้ถูกวิธีแล้วจะได้โยกย้ายถึง ๑,๔๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ มูลค่า ๑,๖๕๑.๕๐ บาท ต่อไร่ (๗)

ตารางที่ ๗

เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตยาสูบคองพื้นที่ ๑ ไร่ ของชาวไร่ยาสูบในจังหวัดภาคเหนือ
 COMPARISION COST OF PRODUCTION TOBACCO LEAF/RAI IN THE NORTH

หน่วย : บาท

รายการ	ปี ๒๕๐๘ - ๒๕๑๐					ปี ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔			
	เชียงใหม่	ลำปาง	แพร่	น่าน	นเรศวร	เชียงใหม่	ลำปาง	เชียงราย	นเรศวร
๑. ประเมินการใช้ที่ดินและภาษี	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐	๑๑๘.๒๐	๑๐๑.๘๘	๘๘.๐๐	๑๐๑.๖๙
๒. ค่าแรงงาน (คนและสัตว์)									
๒.๑ ค่ายกรองและเตรียมดิน	๘๘	๖๐	๕๕	๕๕	๖๕	๑๒๘.๖๐	๑๖๑.๕๐	๑๑๓.๐๐	๑๓๘.๗๐
๒.๒ ค่าซุกหลุมใส่ปุ๋ยและปลูก	๔๐	๖๑	๕๗	๔๐	๔๘	๑๐๕.๔๐	๘๖.๕๖	๘๘.๐๐	๘๘.๘๘
๒.๓ ค่าพรวนดิน กบดิน ทับฟาง	๘๕	๗๘	๗๓	๗๐	๗๘	๘๒.๖๐	๘๗.๖๓	๗๑.๐๐	๘๒.๘๑
๒.๔ ค่ารดน้ำ (ประมาณ ๒ เกือบ)	๖๐	๕๖	๕๔	๒๐	๔๓	๒๐๗.๐๐	๑๖๒.๘๘	๑๗๒.๐๐	๑๔๗.๒๘
๒.๕ ค่าเก็บเกี่ยว คัดและ เรียงใบยา	๕๖	๕๓	๕๐	๕๐	๔๒	๑๕๑.๘๐	๑๕๓.๒๕	๑๘๗.๐๐	๑๕๐.๖๘
๒.๖ ค่าขนส่งใบยาจากไร่ถึง โรงบม	๒๔	๑๒	๒๑	๒๕	๒๑	๔๕.๖๐	๗๓.๘๔	๗๓.๐๐	๖๔.๑๘
๓. ค่าปุ๋ย (ใส่ ๓ ครั้ง)	๑๘๓	๒๘๐	๒๒๑	๒๒๐	๒๓๑	๑๖๘.๐๐	๑๘๐.๐๐	๑๘๐.๐๐	๑๘๒.๖๗
๔. ค่ายาฆ่าแมลง	๓๘	๔๒	๘๘	๕๓	๕๕	๔๔.๒๐	๕๒.๑๘	๔๕.๘๐	๔๗.๓๘
๕. ค่าฟางขาวหรือแกลบและอื่นๆ	๒๐	๓๐	๓๐	๓๐	๒๗	๔๗.๐๐	๖๘.๔๔	๕๒.๐๐	๕๕.๘๑
๖. ประเมินค่าเสื่อมราคาเครื่องมือ	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๔๓.๒๐	๒๗.๗๕	๔๐.๐๐	๓๖.๘๘
รวม	๗๐๘	๗๖๓	๘๒๘	๖๕๓	๗๑๒	๑,๑๘๒.๖๐	๑,๑๗๖.๐๒	๑,๑๗๘.๘๐	๑,๑๐๓.๗๘

ที่มา: ปี ๒๕๐๘ - ๒๕๑๐ สาขาการเกษตรฯ สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ
 ปี ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔ สาขาการเกษตรฯ กองโครงการเศรษฐกิจ สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ จากความร่วมมือของชาวไร่จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง และเชียงราย.

ตารางที่ ๕

การคำนวณผลกำไรที่ได้ในการปลูกใบยาสูบของชาวไร่ยาสูบในจังหวัดภาคเหนือ

CALCULATION OF PROFIT FOR TOBACCO PLANTING LEAF IN THE NORTH

รายการ	ปี ๒๕๐๙ - ๒๕๑๐					ปี ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔			
	เชียงใหม่	ลำปาง	แพร่	น่าน	นเรศวร	เชียงใหม่	ลำปาง	เชียงใหม่	นเรศวร
๑. ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๑,๓๖๔	๑,๑๘๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๑๖๑	๑,๐๓๘	๑,๐๓๒	๑,๐๖๖	๑,๐๕๘
๒. เฉลี่ยขายได้ กก.ละ (บาท)	๐.๙๐	๐.๙๖	๐.๙๓	๐.๘๐	๐.๘๖	๐.๘๘	๐.๘๙	๐.๘๙	๐.๘๘
๓. รายได้เงินสดต่อไร่ (บาท)	๑,๒๒๘	๑,๑๓๒	๙๓๐	๘๐๐	๙๙๘	๙๑๓.๘๔	๙๓๒.๖๔	๙๕๘.๓๘	๙๓๑.๐๘
๔. ต้นทุนการปลูกต่อไร่ (บาท)	๓๐๘	๓๖๓	๓๒๙	๖๕๓	๓๑๒	๑,๑๘๒.๖๐	๑,๑๓๖.๐๒	๙๐๘.๖๕	๑,๑๐๓.๓๙
๕. ซากตุนหรือกำไรสุทธิต่อไร่ (บาท)	๕๒๐	๓๖๙	๖๐๑	๑๔๗	๖๘๖	- ๒๖๘.๗๖	- ๑๐๓.๓๘	๕๐.๐๙	- ๑๗๒.๓๑
๖. ต้นทุนการปลูกต่อ กก. (บาท)	๐.๕๒	๐.๖๕	๐.๖๙	๐.๖๕	๐.๖๑	๑.๑๐	๑.๑๐	๐.๘๕	๑.๐๘
๗. กำไรหรือซากตุนสุทธิ กก. (บาท)	๐.๓๘	๐.๓๑	๐.๐๘	๐.๑๘	๐.๒๕	- ๐.๒๒	- ๐.๒๓	+ ๐.๐๘	- ๐.๑๖

ที่มา : ปี ๒๕๐๙ - ๒๕๑๐ สาขาการเกษตรฯ สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ

ปี ๒๕๑๐ - ๒๕๑๔ สาขาการเกษตรฯ กองโครงการเศรษฐกิจ สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ

การคิดค่าใช้จ่ายข้างต้นนี้เป็นการคิดค่าใช้จ่ายเฉพาะท้องถิ่นของ เชียงใหม่ เท่านั้น และเป็นความคิดที่ล้าสมัยแล้ว มาในปี ๒๕๐๘ - ๒๕๑๐ ได้มีการประเมินการใช้ที่ดินและภาษี ค่าเช่าฆ่าแมลง ค่าจ้างช่างหรือช่างและอื่น ๆ รวมทั้งการประเมินค่าเสื่อมราคาเครื่องมือเพิ่มขึ้นมาอีกรายการหนึ่ง จากปีนั้นมาจนถึงปัจจุบันการคิดค่าใช้จ่ายก็ยิ่งคิดเหมือนเดิม แสดงในตารางที่ ๗ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี ๒๕๐๘ - ๒๕๑๐ และปี ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔ ต้นทุนการผลิตของชาวไร่สูงขึ้นกว่าเดิมมากโดยเฉลี่ย ทั้งนี้เพราะแทนที่จะใช้แรงงานของคนและแรงงานในครัวเรือน กลับจ้างคนมาทำงานมากขึ้น ซึ่งค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น อันเป็นเหตุหนึ่งที่ชาวไร่ทางภาคเหนือในปัจจุบันต้องขอความช่วยเหลือ^(๔) จากรัฐบาล ทั้งนี้เพราะผลผลิตที่ได้ออกมาจากปี ๒๕๐๘ - ๒๕๑๐ มาถึงปี ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔ ลดน้อยลง ขณะเดียวกันรายได้ก็ลดน้อยลง ต้นทุนการผลิตกลับสูงขึ้นจาก ๙๒๒.๐๐ บาทต่อไร่ปี ๒๕๐๘ - ๒๕๑๐ มาเป็น ๑,๑๐๓.๗๘ บาทต่อไร่ในปี ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔ (ตารางที่ ๘) ต้นทุนการปลูกคอกกิโลกรัมก็เพิ่มขึ้น ผลที่ชาวไร่ได้รับคือผลขาดทุนในปี ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔ เฉลี่ย - ๐.๑๖ บาทต่อกิโลกรัม

สำหรับต้นทุนการปลูกคอกพื้นที่ ๑ ไร่ในจังหวัดน่านถูกที่สุด ทั้งนี้เพราะค่าจ้างแรงงานถูกกว่าจังหวัดอื่น ๆ มาในระยะหลัง ๆ จังหวัดเชียงใหม่รายต้นทุนการปลูกคอกพื้นที่ ๑ ไร่เป็น ๘๐๘.๖๕ บาท นับว่าสามารถจะทำให้ชาวไร่มีกำไรบ้างค่อนข้างดี และมีกำลังใจที่ทำการเพาะปลูกพืชไร่ชนิดนี้ต่อไป ปัญหาเกี่ยวกับการทำให้ต้นทุนการปลูกคอกมีการแก้ไขกันอยู่เรื่อย ๆ มา เพื่อส่งเสริมการครองชีพของชาวไร่ให้สูงขึ้น

๓.๖ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผลผลิตของชาวไร่ยาสูบ

ทุกวันนี้ชาวไร่ยาสูบในภาคเหนือของประเทศไทยเป็นส่วนมาก มักจะปลดปล่อยละเลยในเรื่องป้องกันและกำจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผลผลิตของตัวเอง เช่น โรคยาสูบแมลงยาสูบ และลมฟ้าอากาศ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะชาวไร่ไม่ทราบถึงวิธีป้องกันและกำจัด

(๔) ความต้องการช่วยเหลือจากรัฐบาลของชาวไร่กรณีปัญหาที่เกิดขึ้นจะใกล้เคียงกับในบทที่ ๗ "อุปสรรคต่าง ๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาล"

อย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งอาจเป็นเพราะชาวไร่ชากรความเอาใจใส่ในเรื่องนี้จนกระทั่งเป็นเหตุให้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้มาเปลี่ยนแปลงไปมาก ยากที่จะทำการกำจัดให้หมดไปในเวลาอันสั้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคยาสูบเป็นอุปสรรคอันสำคัญอย่างยิ่ง ในการปลูกยาสูบทั้งในเวลาปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งนับวันมีแต่จะร้ายแรงยิ่งขึ้น โรคยาสูบทำลายผลผลิตใบยาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ทำให้ชาวไร่มีรายได้น้อยลงมากกว่าที่ควร หรือจนถึงกับทำให้ชาวไร่ต้องขาดทุน และไม่เพียงชาวไร่เท่านั้นที่จะได้รับความเดือดร้อน บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกยาสูบ หรือแม้กระทั่งการเศรษฐกิจของประเทศชาติก็พลอยได้รับความกระทบกระเทือนไปด้วย สมควรที่จะทราบถึงสาเหตุและแนวทางป้องกัน เพื่อผลผลิตและต้นทุนต่อ ๑ ไร่ของชาวไร่ยาสูบจะได้ต่ำลง ขณะเดียวกันเป็นผลต่อชุมชนด้วย

๓.๖.๑ การแก้ไข้ปัญหาโรคพืชโดยทั่วไป

โรคพืชไม่มีการรักษาอย่างเช่นโรคของมนุษย์หรือสัตว์ เพราะเมื่อพืชเป็นโรคแล้วรักษาไม่หาย โรคพืชมีแต่การป้องกัน และการป้องกันก็หมายถึง "การลดอันตรายเนื่องจากโรคให้น้อยลง" ซึ่งการป้องกันนี้จะต้องคำนึงถึงทุนที่ใช้จ่าย และผลที่จะได้รับถ้าลงทุนป้องกันได้ผลไม่คุ้มค่าใช้จ่ายแล้ว การป้องกันนั้นก็ไม่จำเป็นต้องทำ การป้องกันโรคยาสูบโดยทั่วไป แบ่งออกได้เป็น ๒ อย่าง คือ อย่างหนึ่งการป้องกันโรคในแปลงเพาะและอีกอย่างหนึ่งเป็นการป้องกันโรคในไร่

(๑) การป้องกันโรคในแปลงเพาะ แปลงเพาะเสมือนหนึ่งลูกอ่อนที่ต้องคอยหมั่นดูแลรักษาไม่ให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บขึ้นได้ แต่ถ้ามการปฏิบัติรักษาไม่ที่แปลงเพาะก็คือแหล่งแพร่เชื้อโรคที่สำคัญที่สุด การป้องกันโรคในแปลงเพาะทำได้ง่ายกว่าในไร่มาก เพราะแปลงเพาะมีอาณาเขตเพียงเล็กน้อย การระวังรักษาแปลงเพาะควรปฏิบัติดังนี้

(ก) ที่ตั้งแปลงเพาะ ควรจะเป็นที่ซึ่งระบายน้ำออกได้ดี และอยู่ห่างจากไร่ปลูกยาสูบหรือที่ทิ้งเศษยาสูบ ไม่ควรจะมีเอาสวนผักเก่า ๆ มาทำแปลงเพาะ

(ข) ก่อนหว่านเมล็ดยาสูบ ควรทำลายเชื้อโรคที่อาศัยอยู่ในดินในแปลงเพาะ เช่น เชื้อโรคริโคนเน่า ใส้เดือนฝอย ฯลฯ เสียก่อน ด้วยการอบดิน เช่น คลอโรพิคริน (CHLOROPICRIN) เมทิลโบรไมด์ (METHYLBROMIDE) ดี.ดี. (D.D) ฯลฯ หรือใช้กิ่งไม้แห้ง ๆ กองสุมบนแปลงเพาะสูงประมาณ ๑ ฟุต แล้วจุดไฟเผา เมื่อไฟมอดลงแล้วจึงกวาดขี้เถ้าและเศษไม้ที่เหลืออยู่ที่เสีย

(ค) ถ้าสงสัยว่าจะมีโรคบางอย่างติดมากับเมล็ดยาสูบที่ใช้หว่าน ควรจะล้างเมล็ดยาสูบนั้นด้วยน้ำยาซิลเวอร์ไนเตรตเข้มข้น ๑ ต่อ ๑,๐๐๐ หรือคลุกเมล็ดยาสูบกับยาออร์โธไซค์ ๕๐ ในอัตราส่วนเมล็ดยาสูบ ๑ กิโลกรัมต่อยาออร์โธไซค์ ๕๐ กรัม ๓ กรัม หรือคลุกเมล็ดยาสูบกับยาคลีเดอรีน บี. ในอัตราส่วนเมล็ดยาสูบ ๑ กิโลกรัมต่อยาคลีเดอรีน บี. ๑ กรัม

(ง) บ่อน้ำสำหรับซักรถกล่า ไม่ควรอยู่ใกล้กับสถานีหมักไบยา หรือที่ทิ้งเศษยาสูบ

(จ) อย่าหว่านเมล็ดให้มากจนเกินไป การรดน้ำในแปลงเพาะควรรดเพียงพอ ประมาณ ๑ นิ้วทุกวันจนเกินไป

(ฉ) พ่นยาบอร์โดซ์เป็นประจำ การพ่นครั้งแรกควรพ่นก่อนหว่านเมล็ด ๑ วัน และการพ่นครั้งสุดท้ายควรพ่นก่อนถอนต้นกล้า ๑ วัน

(ช) หมั่นตรวจดูกล้าในแปลงเพาะ ถ้าพบว่าต้นใดเป็นโรคควรถอนทำลายเสีย

(ซ) หมั่นพ่นยาฆ่าแมลง เพื่อทำลายแมลงที่อาจจะเป็นตัวนำโรคบางชนิด

(ฌ) อย่ายสูบบุหรี่ในแปลงเพาะ

(ฎ) ก่อนจับต้องกล้ายาสูบในแปลงเพาะ ควรล้างมือด้วยน้ำยาไตรโซเทียมฟอสเฟตเข้มข้น ๓ เปอร์เซ็นต์ หรือด้วยสบู่ทุกครั้ง

(ด) หมั่นทำลายวัชพืชที่ขึ้นอยู่รอบ ๆ และในบริเวณแปลงเพาะ เพราะวัชพืชเหล่านี้ นอกจากจะเป็นที่อาศัยของเชื้อโรคบางอย่างได้แล้ว ยังจะเป็นที่อาศัยหลบซ่อนของแมลงบางชนิดที่นำโรคมานี้ได้อีกด้วย

(ค) หลังจากถอนต้นกล้าเพื่อนำไปปลูกในไร่แต่ละครั้ง และถ้ายังต้องการจะเลี้ยงต้นกล้าที่ยังเหลืออยู่ต่อไปอีก ให้เก็บต้นกล้าเล็ก ๆ ที่หลุดจากดินและเศษต้นกล้าที่ล่วงหล่นอยู่ในแปลงเพาะออกเผา หรือฝังเสียให้หมด

(ด) ถ้าไม่ต้องการไร่ต้นกล้าในแปลงเพาะต่อไปอีกแล้ว ควรถอนต้นกล้าที่ยังคงเหลืออยู่ในแปลงเพาะนั้นออกเผา หรือฝังเสียให้หมดแล้วไถหรือซุกพริกดินตากแดดไว้

(๒) การป้องกันโรคในไร่ การป้องกันโรคในไร่ทำได้ยากกว่าในแปลงเพาะ เพราะไรมีเนื้อที่กว้างขวาง บริเวณไร่แต่ละไร่ไม่ติดต่อกัน การป้องกันเท่าที่พอจะทำได้มีดังนี้

- (ก) ที่ดินที่จะทำไร่ไม่ควรเป็นที่ลุ่มน้ำขังได้ ควรมีทางระบายน้ำได้
- (ข) ไม่ควรนำกล้าที่เป็นโรคไปปลูก
- (ค) หมั่นพ่นยากำจัดแมลง ซึ่งแมลงเหล่านี้อาจจะเป็นตัวนำโรคบางชนิดมาสู่ต้นยาสูบได้
- (ง) หมั่นทำลายวัชพืชที่ขึ้นอยู่รอบ ๆ และในบริเวณไร่
- (จ) เมื่อพบว่าต้นยาสูบต้นใดเป็นโรคมก ควรถอนทำลายเสีย
- (ฉ) การใส่ปุ๋ยในไร่ยาสูบอาจช่วยป้องกันโรคบางชนิดได้
- (ช) การทค่น้ำเข้าสู่ไร่ยาสูบ ควรระวังอย่าให้น้ำไหลผ่านแปลงเพาะ หรือไร่ยาสูบที่กำลังเป็นโรค หรือเคยเป็นโรคระบาดร้ายแรงมาก่อน
- (ซ) หลังจากเก็บใบยาสูบหมดแล้ว ควรถอนต้นยาสูบรวมทั้งรากออก ทำลายเสียอย่าปล่อยให้ทิ้งไว้

การป้องกันโรคทั้งในแปลงเพาะและในไร่ดังกล่าวมาแล้วนั้น เป็นการป้องกันโดยทั่ว ๆ ไป สำหรับการป้องกันโรคแต่ละชนิดโดยเฉพาะนั้น จะต้องศึกษากันทางวิชาการ เกษตร ซึ่งผู้เขียนมีความรู้ทางวิชาการ เกษตรแต่เพียงเล็กน้อย

(๓) พันธุ์ยาสูบต้านทานโรค ในบรรดาวิธีทั้งหลายที่ใช้ป้องกันโรคนยาสูบหรือโรคพืชอื่น ๆ อยู่ในขณะนี้ ยังไม่มีวิธีใดให้ผลดีเท่ากับการปลูกพันธุ์ที่มีความต้านทานต่อโรค การที่จะได้พันธุ์ยาสูบต้านทานโรคมาปลูกจะต้องใช้การผสมพันธุ์ ซึ่งเป็นงานที่ยากลำบาก สำหรับนักโรคพืชเป็นอย่างมาก

พันธุ์ยาสูบที่มีความต้านทานต่อโรคนั้น ไม่ได้หมายความว่า จะมีความต้านทานต่อโรคทุกโรค เป็นแต่เพียงมีความต้านทานเฉพาะโรคบางโรคเท่านั้น ซึ่งอาจจะเป็นโรคเดียว สองโรค หรือสามโรคก็ได้ ตัวอย่างเช่น พันธุ์ GOLDEN WILT มีความต้านทานต่อโรคเหี่ยวเฉา หมายความว่าพันธุ์นี้มีความต้านทานต่อโรคเหี่ยวเฉาโรคเดียว ส่วนโรคใบด่าง ใบหด หรือโรคอื่น ๆ ของยาสูบ พันธุ์ GOLDEN WILT ไม่มีความต้านทานเลย อีกประการหนึ่งที่ว่าพันธุ์ยาสูบมีความต้านทานเฉพาะบางโรคเท่านั้น ก็ไม่ได้มีความหมายว่าต้านทานได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์เสมอไป คือไม่ได้หมายความว่าพันธุ์ยาสูบชนิดนั้นจะไม่เป็นโรคนั้น ๆ เสียเลย รั้งอาจเป็นโรคใดบาง แต่โอกาสที่จะเป็นอย่างร้ายแรงหรือเป็นเพียงเล็กน้อย ขึ้นอยู่กับอำนาจความต้านทาน ซึ่งเป็นคุณสมบัติประจำพันธุ์ยาสูบนั้น ๆ และสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนช่วยให้ความต้านทานของพืชเพิ่มขึ้นหรือลดลง

พันธุ์ยาสูบต้านทานโรค บางพันธุ์ให้ผลผลิตและคุณภาพต่ำ ฉะนั้นในการเลือกใช้พันธุ์ยาสูบต้านทานโรค ควรจะต้องพิจารณาเสียก่อนว่าบริเวณนั้นมีโรคอะไรร้ายแรง ถ้าใช้พันธุ์ยาสูบต้านทานโรคนั้น ๆ ไปปลูก ผลที่ได้จะดีกว่าการปลูกยาสูบพันธุ์ที่เคยปลูกอยู่ก่อนหรือไม่ ถ้าเชื่อว่าจะได้ผลดีกว่า ก็ควรจะใช้พันธุ์ยาสูบต้านทานโรค แต่ถ้าเห็นว่าโรคที่มีอยู่ในบริเวณนั้นไม่ร้ายแรงจนกระทั่งต้องใช้พันธุ์ยาสูบต้านทานโรค ซึ่งอาจจะให้ผลผลิตหรือคุณภาพต่ำกว่าแล้ว ก็ควรจะใช้พันธุ์ที่เคยปลูกต่อไป

๓.๖.๒ การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูที่สำคัญของยาสูบ

การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูยาสูบในไร่ทั่วไปไม่ได้ผลเท่าที่ควรก็เนื่องจากชาวไร่ทั้งหลายได้มองข้ามสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เป็นตัวการช่วยให้การป้องกันกำจัดได้ผลดีขึ้น การป้องกันส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปในวิธีการใช้ยาฆ่าแมลง เพราะเป็นวิธีที่ให้ผลดีที่สุดและรวดเร็วทันใจที่สุดในการกำจัดแมลงปัจจุบันนี้

หลักใหญ่ ๆ ที่มีความสำคัญมากต่อการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูยาสูบทุกชนิด ซึ่งชาวไร่ยาสูบทั้งหลายสมควรที่จะระลึกถึงอยู่เสมอ และพร้อมที่จะปฏิบัติเพื่อที่จะทำให้การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูยาสูบได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คือ

ไถตากดินบริเวณที่จะปลูดยาสูบทิ้งไว้ประมาณ ๑๕ วัน ทำลายพืชอาศัยของแมลงศัตรูยาสูบที่อยู่รอบ ๆ แปลงปลูก ก่อนที่จะทำการปลูดยาสูบไม่น้อยกว่า ๑ เดือนสำหรับพืชอาศัยเหล่านี้ชาวไร่อาจจะสังเกตได้ง่าย ๆ คือ ถ้าต้นพืชชนิดใดมีแมลงศัตรูยาสูบอาศัยอยู่ควรทำลายเสีย เมื่อแมลงไม่มีที่อยู่อาศัยและไม่มีอาหารจะกิน จำนวนก็จะลดน้อยลงหลังจากเก็บใบยาสูบหมดแล้ว ควรจะทำลายซากต้นยาสูบเสียให้หมด การทำลายโดยวิธีเผาทิ้งจะเป็นการทำลายที่ดีที่สุด ทั้งนี้เพื่อเป็นการตัดไฟแต่ต้นลม เพราะว่าซากต้นยาสูบจะเป็นที่เพาะพันธุ์อย่างดีที่สุดสำหรับแมลงศัตรูยาสูบที่จะระบาดในฤดูต่อไป นอกจากนี้ยังมีสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่จะช่วยลดจำนวนแมลงศัตรูยาสูบ ดังนี้

(๑) การป้องกันกำจัดแมลงในแปลงเพาะกล้ายาสูบ กล่าวคือ จำเป็นจะต้องมีการพ่นยาป้องกันไว้ก่อน ถึงแม้ว่าไม่มีแมลงศัตรูอาศัยอยู่ก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากการป้องกันกำจัดแมลงในแปลงเพาะถือเป็นหัวใจสำคัญของการปลูดยาสูบ ส่วนมากแล้วแมลงศัตรูยาสูบที่พบในไร่ปลูกนั้นติดไปกับกล้ายาสูบที่นำไปปลูกในไร่ การป้องกันกำจัดแมลงในแปลงเพาะจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย เพราะเนื้อที่ไม่กว้างขวาง แต่ประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากมาย การพ่นยาป้องกันแมลงจะทำ ๓ ครั้ง คือ

พ่นครั้งแรก ขณะที่เมล็ดข้าวสาลีงอกสม่ำเสมอ (อายุกล้าข้าวสาลีประมาณ ๑๕ วัน)
ยาฆ่าแมลงที่ใช้ ยาไดเมโทเอท (DIMATHOATE) ๐.๐๔ เปอร์เซ็นต์
(๒๐ ซี.ซี. ไดเมโทเอท ๐.๔ เปอร์เซ็นต์ค่อน้ำ ๒๐ ลิตร)

พ่นครั้งที่ ๒ ขณะกล้าข้าวสาลีอายุประมาณ ๒๕ วัน ใช้ยาไดเมโทเอท (DIMATHOATE)
๐.๐๔ เปอร์เซ็นต์ (๒๐ ซี.ซี. ไดเมโทเอท ๐.๐๔ เปอร์เซ็นต์ค่อน้ำ ๒๐ ลิตร)

พ่นครั้งที่ ๓ ขณะกล้าข้าวสาลีอายุประมาณ ๓๒ - ๓๕ วัน ใช้ยาอะโซดริน
๐.๑ เปอร์เซ็นต์ (AZODRIN) (๓๖ ซี.ซี. อะโซดริน ๘๖ เปอร์เซ็นต์ค่อน้ำ
๒๐ ลิตร) หรือยาแลนเนท ๐.๐๓๗ เปอร์เซ็นต์ (LANNATE) (๖ กรัมแลนเนท
๘๐ เปอร์เซ็นต์ค่อน้ำ ๒๐ ลิตร)

(๒) การป้องกันกำจัดแมลงยาสูบในไร่ปลูก

หนอนกระทู้กินยอดใบและกินใบยาสูบ เมื่อพุดถึงหนอนกระทู้กินยอดยาสูบ ทุกท่านที่
เกี่ยวกับการปลูกยาสูบคงรู้จักดี หนอนระยะแรกเกิด ลำตัวขนาดเข็มหมุดและโตเต็มที่ขนาดเท่า ๆ
กับบุหรี่ยี่ที่สังเกตเห็นได้ง่ายคือหนอนพวกนี้จะมีขนตามลำตัวเห็นได้ชัด และตัวหนอนไม่เพียงแต่จะทำลาย
ยอดยาสูบเท่านั้น พวกนี้จะกินใบล่างด้วย กินตา กินกะเปาะ บางทีก็เจาะลำต้นยาสูบ ส่วนมากแล้ว
ชอบกินใบยอด ไข่ของหนอนกระทู้กินใบยาสูบนี้มีลักษณะค่อนข้างกลม สีขาวใส ถูวางตามส่วน
บนของใบยอด ถ้ายาสูบ ๑๐๐ ต้นมีไข่พวกหนอนกระทู้กินยอดยาสูบอยู่มากกว่า ๑๕ ต้น ไม่ว่าจะ
มีวันละฟองหรือสองฟองก็ตาม สมควรที่จะทำการพ่นยาได้โดยพ่นติดต่อกัน ๗ - ๑๐ วันครั้ง ยา
ฆ่าแมลงที่ควรจะใช้กำจัดคือ

ยา AZODRIN (๓๖ ซี.ซี. อะโซดริน ๘๖ เปอร์เซ็นต์ค่อน้ำ ๒๐ ลิตร)

ยา MATACIL (๘๐ กรัม MATACIL ๘๕ เปอร์เซ็นต์ค่อน้ำ ๒๐ ลิตร)

ยา LANNATE (๖ กรัมแลนเนท ๘๐ เปอร์เซ็นต์ค่อน้ำ ๒๐ ลิตร)

ยา FURADAN (๘๐ กรัมฟูราแดน ๘๕ เปอร์เซ็นต์ค่อน้ำ ๒๐ ลิตร)

แมลงหัวขาว (WHITEFLY) เป็นแมลงตัวเล็กขนาดเมื่อกางปีกออกวัดจากปลายปีก
ด้านหนึ่งถึงปลายปีกอีกด้านหนึ่งกว้างประมาณ ๑.๖ - ๒ ม.ม. เนื่องจากแมลงหัวขาวมีขนาด
เล็กมากและปีกมีสีขาว ทำให้สังเกตเห็นได้ยาก บางท่านอาจจะไม่รู้จัก แต่แมลงหัวขาวเป็น
ศัตรูสำคัญของยาสูบในประเทศไทย เพราะเป็นตัวนำเชื้อโรคใบหดมาสู่ยาสูบ โรคนี้มีหนึ่ง ๆ
ทำความเสียหายให้แก่ยาสูบในบ้านเราเป็นจำนวนมาก

เพลี้ยอ่อนยาสูบ (APHIDS) เพลี้ยอ่อนยาสูบเป็นแมลงขนาดเล็กที่มีความสำคัญยิ่ง
ต่อการปลูกยาสูบอีกชนิดหนึ่ง ลำตัวมีสีน้ำตาลแดง บางทีก็เป็นสีน้ำตาลปนเขียว มีทั้งที่มีปีกและไม่มีปีก
พวกที่มีปีกมีปีกสีขาวใสจำนวน ๒ คู่ ท้ายลำตัวมีท่อขับน้ำหวานอยู่ ๑ คู่ ลำตัวยาวประมาณ
๑/๑๒ - ๑/๑๐ นิ้ว เพลี้ยอ่อนยาสูบจะสร้างชนิดที่มีปีกออกมาเมื่อไรนั้นขึ้นกับชนิดของพืชอาศัย
และความต้องการเป็นอิสระ ระยะเริ่มแรกที่เพลี้ยอ่อนจะปรากฏในไร่ปลูก ก็มาจากชนิดที่มีปีก
เข้ามาคุกกินน้ำเลี้ยงจากต้นยาสูบและขยายพันธุ์สืบลูกหลานต่อไป ยาฆ่าแมลงที่ควรใช้สำหรับ
แมลงหัวขาวและเพลี้ยอ่อน คือ

ยา DIMETHOATE (๒๐ ซี.ซี. ไดเมโทเอท ๔๐ เปอร์เซ็นต์ค่อน้ำ ๒๐ ลิตร)
ยา FOLIMAT (๓๐ ซี.ซี. โฟลิเมท ๕๐ เปอร์เซ็นต์ค่อน้ำ ๒๐ ลิตร)
ยา AZODRIN (๓๖ ซี.ซี. อะโซดริน ๕๖ เปอร์เซ็นต์ค่อน้ำ ๒๐ ลิตร)

ข้อควรระมัดระวังในการปราบแมลง คือ การที่จะปราบให้ได้ผล ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์
เป็นไปได้ยากมาก ไม่คุ้มกับการที่จะลงทุน

๓.๖.๓ อันตรายจากลมฟ้าอากาศและแนวทางป้องกัน

(๑) อันตรายจากน้ำท่วม ยาสูบเป็นพืชที่ทนน้ำท่วมไม่ได้ แม้แต่เพียง
๒๔ ชั่วโมงก็อาจจะทำให้รากเน่าและต้นเหี่ยวได้ อาการเหี่ยวของใบ ปลายใบจะไหม้ลงสู่
พื้นดิน หมายถึงว่าก้านใบและเส้นใบบางส่วนยังแข็งแรงพอที่จะพุงให้ใบโค้งอยู่ได้ ส่วนเนื้อ
ใบจะเหี่ยว ถ้าหากว่าน้ำท่วมอยู่เป็นเวลานานกว่า ๒๔ ชั่วโมง ใบจะค่อย ๆ แห้งแล้วคาย
ไปในที่สุด การระบายน้ำออกอย่าให้ขังอยู่ในดินได้นาน จะช่วยป้องกันอาการดังกล่าวนี้

(๒) อันตรายจากความแห้งแล้ง เมื่อต้นยาสูบขาดน้ำที่เนื้อใบระหว่างเส้นใบ และขอบใบล่างมักจะมีรอยแผลสีน้ำตาลขนาดใหญ่ไม่เป็นรูปร่าง ใบที่เกิดอาการดังนี้มักจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ต่อมาก็เปลี่ยนสีน้ำตาลแล้วแห้งตายไป การป้องกันกระทำโดยใส่ปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ลงในดิน แค่อายุสามว่าปุ๋ยนี้ใส่มากเกินไปกว่า ๑ - ๒ เปอร์เซ็นต์จะทำให้คุณภาพบางอย่างของใบยาสูบเปลี่ยนแปลง เช่น สี เนื้อ ใบและการติดไฟของมวนบุหรี่

(๓) อันตรายจากลูกเห็บ มักจะไม่ค่อยปรากฏในประเทศไทยบ่อยครั้งนัก ความเสียหายแต่ละครั้งที่เกิดขึ้นก็มีมากบ้างน้อยบ้าง เช่นทำให้ลำต้นยาสูบแตกหรือหัก ใบหัก ใบทะลุ เป็นสาเหตุให้ผลผลิตต่อไร่และคุณภาพของใบยาลดลง ในรัฐนอร์ทคาโรไลนา สหรัฐอเมริกา ได้ทำการแก้ไขเมื่อไร่ยาสูบถูกลูกเห็บอย่างหนัก ปรากฏว่าทำให้ได้ผลกลับคืนมาบ้าง การปฏิบัติมีดังนี้คือ เก็บใบหรือลำต้นที่หักทิ้งเสียโดยเร็ว ตัดลำต้นในห้วงเหนือสูงจากพื้นดินราว ๖ นิ้ว ปลอຍให้หน่ออกใหม่ที่ลำต้นเพียงหน่อเดียว และพยายามกำจัดวัชพืชที่ภายในไร่ให้น้อยอยู่เสมอ

(๔) อันตรายจากความหนาว มักจะเกิดขึ้นกับกล้ายาสูบในแปลงเพาะในระหว่างที่อากาศค่อนข้างหนาวติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน อาการของกล้าที่ปรากฏคือกล้าแกรน ใบยอด ๆ มักจะคอดตรงกลางใบหรือคอดทางปลายใบ ซึ่งทำให้ปลายใบเรียวตอนกลาง ๆ ของใบเหล่านี้เป็นสีเหลืองซีด ส่วนปลายใบและโคนใบเป็นสีเขียว เส้นใบสีจางลง เนื้อใบระหว่างเส้นใบนูนขึ้นมาเล็กน้อยทำให้ใบเป็นคลื่น กล้าที่เกิดอาการดังนี้มักจะเป็นกล้าที่ขึ้นห่าง ๆ ในแปลงเพาะ การคลุมไฟรอบ ๆ บริเวณแปลงเพาะในที่ที่มีอากาศหนาวหรือการไขนุ้ยเร่งกล้า เช่น ปุ๋ยโปแตสเซียมไนเตรท โซเดียมไนเตรท และแอมโมเนียมซัลเฟต ละลายน้ำ ๑ ช้อนโต๊ะ ต่อน้ำ ๑๐ ลิตร รดต้นกล้าสักสองสามครั้งจะช่วยทำให้อาการดังกล่าวหายไป

(๕) อันตรายจากแสงแดด อันตรายจากแสงแดดมักจะเกิดขึ้นกับต้นยาสูบที่เติบโตเร็ว ทั้ง ๆ ที่ความชื้นในดินเพียงพอ แต่ใบตอนกลาง ๆ ต้นบางใบของต้นยาสูบจะเหี่ยว กุกคล้าย ๆ กับถูกน้ำร้อนลวกและจะไม่ฟื้นกลับคืนอีก ต่อมาบางส่วนของใบที่เหี่ยวจะค่อย ๆ เปลี่ยนสีจากสีเขียวคล้ำ ๆ แล้วเปลี่ยนสีน้ำตาลปนแดงในที่สุด ส่วนใบอื่น ๆ อาจมีอาการเกิดขึ้นอีกได้ภายหลัง

อาการดังกล่าวนี้มักจะเกิดภายหลังจากที่ไม่ฝนตกชุกเป็นเวลาหลายวัน แล้วฝนหายไปทันทีทันใด
เกิดมีแสงแดดกลามาแทนที่ การแก้ไขพอที่จะทำให้ได้ก็คือ เมื่อเห็นเมฆมาเริ่มเขียว ให้รีบพรวนดินรอบ
ต้นยาสูบนั้นสักเล็กน้อย ใบที่เขียวอาจค้นเป็นปกติได้

(๖) อันตรายจากพายุฝน ภายหลังที่พายุฝนหรือลมฝนพัดจัด ใบยาสูบขนาดใหญ่ ๆ ที่อยู่ก่อนล่าง ๆ ของลำต้นเมื่อก่อนจะพลิกเอาท้องใบขึ้น ถ้าพิจารณาจากท้องใบด้านบนที่ถูกพลิก
ขึ้นอย่างใกล้ชิด จะเห็นเป็นจุดสีน้ำตาลเป็นรอยจาง ๆ อยู่ทั่วไป วันต่อมาจุดเหล่านี้จะเห็น
เป็นสีน้ำตาลแก่เด่นชัดยิ่งขึ้น สาเหตุที่เกิดอาการดังกล่าวนี้ เนื่องจากพายุพัดหรือลมพัดจัด
ทำให้ใบยาสูบพลิกเอาท้องใบขึ้น แล้วกระทบกับเม็ดฝนซึ่งกระหน่ำลงมาอย่างแรงทำให้เกิด
ใบช้ำ ต่อมาเมื่อพายุฝนหายไป รอยช้ำเหล่านี้ก็ได้รับแสงแดดจัดต่อไปอีก เป็นเหตุให้เนื้อใบ
ตรงที่เป็นรอยช้ำเป็นจุดแห้ง ดังนั้นในบริเวณที่มีพายุหรือลมพัดจัดเช่นนี้ไม่ควรปลูกยาสูบพันธุ์ที่
มีใบกว้าง เพราะโอกาสที่ยาสูบพันธุ์ใบกว้างจะพลิกเอาท้องใบขึ้นมีได้ง่าย และเป็นการเสีย
แรงงานที่จะพลิกใบยาสูบเหล่านี้กลับคืน การทำที่กำบังลมให้แก่ไร่ยาสูบ เช่น ปลูกต้นไม้ใหญ่
หรือสิ่งปลูกสร้างจะช่วยลดอาการดังกล่าวนี้ให้น้อยลงได้ อนึ่งยาสูบบางพันธุ์ที่มีลักษณะประจำพันธุ์
แตกต่างไปจากพันธุ์อื่น คือมีใบบางใบพลิกเอาท้องขึ้น เช่นพันธุ์ KUTSAGA ๕I ก็อาจจะมี
อันตรายเช่นนี้ได้

นอกจากปัญหาผลผลิตอันเกิดจากโรคยาสูบต่าง ๆ แผลงยาสูบและภาวะลมฟ้า
อากาศแล้ว ชาวไร่ยังประสบปัญหาอื่นไม่เพียงพอก แต่แต่ละปีต้องอาศัยทุนจากธนาคารมาลงทุนก่อน
ซึ่งบางแห่งก็เปิดโอกาสให้ชุมนุมการค้าใบยาสูบอย่างเต็มที่ อีกประการหนึ่งค่าใช้จ่ายแพงมาก
เช่น ค่าจ้างแรงงาน^(๕) ทั้งนี้เพราะว่าจังหวัดภาคเหนือส่วนมากเป็นเขตเร่งรัดพัฒนา
โครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทจ้างคนงานในแต่ละเขตโดยให้ค่าแรงถึงวันละ ๒๐ บาท จึงไม่มี
คนมารับจ้างในการเพาะปลูก ต้นยาไร่หนึ่งจึงต้องเสียค่าเช่าประมาณ ๒๕๐ บาท ค่าไถ่

(๕) ความเห็นของยู.แพนชาวไร่ ในการสัมมนาเกี่ยวกับยาสูบเวอรียีเนียทางภาคเหนือของ
ประเทศไทย ครั้งที่ ๑ ณ ศาลาธรรม ในบริเวณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

เตรียมกินปลูก ๒๐ บาท ถ้าปุ๋ยประมาณ ๓๐ กก. เป็นเงิน ๒๑๐ บาท ยางแอมลอง ๑๐๐ บาท
 ค่าแรงงานรวมทั้งค่าแรงของตัวเองประมาณ ๑๐๐ บาท ค่าขนส่งไปขายแก่ผู้ซื้อ
 ๑๐๐ บาท ผลไม้ไร่หนึ่งประมาณ ๑,๕๐๐ กก. เฉลี่ยเป็นเงินประมาณ ๑,๒๐๐ บาท หักแล้ว
 คงเหลือรายได้สุทธิประมาณไร่ละ ๒๐๐ บาทเท่าตัว ซึ่งเป็นปัญหาที่ชาวไร่ต้องการความ
 ช่วยเหลือจากรัฐ โดยต้องการให้หอการค้าต่างประเทศซื้อไวยาปากขึ้น ขณะเดียวกันต้องการ
 ให้ผู้ซื้อซื้อไวยาจากชาวไร่ กก.ละ ๓๐ สต. ถึง ๒ บาท

สำหรับความช่วยเหลือของรัฐบาลที่จะให้กับชาวไร่ मैं ผู้เขียนขอสรุปไว้ในบท
 ต่อ ๆ ไป รวมกับการช่วยเหลือของรัฐบาลที่จะให้กันหอการค้าออกและผู้มีควย จะได้พิจารณา
 ใ้ชัดเจนยิ่งขึ้นสำหรับความช่วยเหลือของรัฐบาลอันเป็นผลต่อต้นทุนการผลิตของชาวไร่ ขณะ
 เดียวกันเป็นผลต่อต้นทุนการผลิตไวยาแห่งของผู้มีควยเช่นกัน.